

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA DIQQATNING RIVOJLANISHI

Zaynidinova Zulxumor Isomiddinovna

O'zbekiston -Finlandiya pedagogika instituti Maktabgacha talim kafedrası o'qituvchisi

Islomova Gulzamon Madievna

O'zbekiston -Finlandiya pedagogika instituti Maktabgacha talim kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatni rivojlantirishning har tomonlama ko'rib chiqilishi keltirilgan. Diqqat - bu bolaning umumiy rivojlanishi va akademik muvaffaqiyatida hal qiluvchi rol o'ynaydigan asosiy kognitiv qobiliyatdir. Ushbu maqola diqqatning turli jihatlarini, jumladan, uning ta'rifi, asabiy asoslari, rivojlanish bosqichlari va rivojlanishiga ta'sir qiluvchi omillarni o'rganadi. Bundan tashqari, u maktabgacha ta'lim uchun diqqatni rivojlantirish oqibatlarini muhokama qiladi va ota-onalar va o'qituvchilarga yosh bolalarda diqqat ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berish uchun tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar; Diqqatni rivojlantirish, maktabgacha yoshdagi bolalar, kognitiv rivojlanish, erta bolalik ta'limi, asabiy asoslar, tanlab diqqat, barqaror diqqat, ijro etuvchi diqqat, rivojlanish bosqichlari, diqqatga ta'sir qiluvchi omillar

DEVELOPMENT OF ATTENTION IN PRESCHOOL CHILDREN

Zaynidinova Zulxumor Isomiddinovna,

teacher of the Department of Preschool Education of the Uzbekistan-Finland Pedagogical Institute

Islamova Gulzamon Madievna

Uzbekistan-Finland Pedagogical Institute, teacher of the Preschool Education Department

Abstract: This scientific article presents a comprehensive review of the development of attention in preschool children. Attention is a fundamental cognitive skill that plays a crucial role in a child's overall development and academic success. This article explores the various aspects of attention, including its definition, neural underpinnings, developmental milestones, and factors influencing its development. Additionally, it discusses the implications of attention development for preschool education and provides recommendations for parents and educators to support the growth of attentional skills in young children.

Key words; Attention Development, Preschool Children, Cognitive Development, Early Childhood Education, Neural Underpinnings, Selective Attention, Sustained Attention, Executive Attention, Developmental Milestones, Factors Influencing Attention

РАЗВИТИЕ ВНИМАНИЯ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Зайнидинова Зулхумор Исомиддиновна,

преподаватель кафедры дошкольного образования Узбекско-Финляндского педагогического института

Исламова Гульзамон Мадиевна

Узбекско-Финляндский педагогический институт, преподаватель кафедры дошкольного образования.

Аннотация: В данной научной статье представлен комплексный обзор развития внимания у детей дошкольного возраста. Внимание – это ключевая когнитивная способность, которая играет решающую роль в общем развитии ребенка и его успеваемости. В этой статье исследуются различные аспекты внимания, включая его определение, нейронную основу, стадии развития и факторы, влияющие на его развитие. Кроме того, в нем обсуждаются последствия развития внимания для дошкольного образования и приводятся рекомендации для родителей и учителей,

которые помогут развить навыки внимания у маленьких детей.

Ключевые слова; Развитие внимания, дети дошкольного возраста, когнитивное развитие, дошкольное образование, нейронные основы, избирательное внимание, устойчивое внимание, исполнительное внимание, этапы развития, факторы, влияющие на внимание.

Kirish. Maktabgacha yosh bolaning kognitiv va xulq-atvori rivojlanishining muhim davri bo'lib, bu davrda sezilarli darajada rivojlanadigan eng asosiy kognitiv qobiliyatlardan biri bu diqqatdir. Diqqat bolaning butun hayoti davomida yanada murakkab ko'nikma va bilimlarni o'zlashtirish uchun zamin yaratadigan asosiy bilish jarayoni bo'lib xizmat qiladi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqat qanday rivojlanishini tushunish nafaqat ilmiy qiziqish uyg'otadi, balki ota-onalar, tarbiyachilar va o'qituvchilar uchun amaliy ahamiyatga ega. Diqqat - bu odamlarga o'zlarining aqliy resurslarini ma'lum stimullarga, vazifalarga yoki fikrlarga qaratishga imkon beradigan kognitiv mexanizmdir. Bu ko'p qirrali tuzilma bo'lib, turli jihatlarni, jumladan, tanlangan diqqat, doimiy diqqat va ijro etuvchi diqqatni o'z ichiga oladi. Bu komponentlarning har biri bolaning o'z atrofida bilan munosabatda bo'lishi va yoshiga mos faoliyat bilan shug'ullanishida alohida, ammo o'zaro bog'liq rol o'ynaydi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatni rivojlantirish bir xil jarayon emas; aksincha, irsiy moyillik, atrof-muhit omillari va dastlabki tajribalar ta'sirida individual o'zgaruvchanlikni namoyish etadi. Kichkina bolalar go'daklikdan maktabgacha yoshga o'tayotganda, ularning diqqat qobiliyatlari diqqatni jamlash, o'z-o'zini tartibga solish va kognitiv resurslarni samarali boshqarish qobiliyati bilan ajralib turadigan aniq bosqichlardan o'tadi.

Diqqatni rivojlantirishning neyron asoslarini tushunish maktabgacha yoshdagi miyaning qanday yetukligi haqida qimmatli tushunchalarni beradi. Ijroiya funktsiyalari uchun mas'ul bo'lgan prefrontal korteks va vosita va kognitiv nazorat bilan bog'liq bo'lgan bazal gangliya kabi miya hududlari erta bolalik davrida sezilarli o'zgarishlarga duchor bo'lib, bolaning diqqat qobiliyatini shakllantiradi.

Ushbu keng qamrovli sharh maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatning rivojlanishini o'rganadi, bu muhim kognitiv qobiliyatning asosi bo'lgan murakkab jarayonlarni yoritishga qaratilgan. Biz rivojlanish bosqichlarini, irsiy va atrof-muhit omillarining ta'sirini va diqqatni rivojlantirishning erta bolalik ta'limiga ta'sirini ko'rib chiqamiz. Bundan tashqari, ota-onalar va o'qituvchilar uchun maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatni jamlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradigan amaliy tavsiyalar muhokama qilinadi, natijada ularning umumiy kognitiv va akademik muvaffaqiyatlariga hissa qo'shadi.

Erta bolalik davrida bolalar nisbatan cheklangan va kamdan-kam diqqat holatidan diqqat qobiliyatini nazorat qilish, davomiylik va moslashuvchanlikni oshirish bilan ajralib turadigan holatga o'tishadi. Bu ishlanmalar bolaning ta'lim faoliyati bilan shug'ullanishi, atrof-muhit bilan o'zaro munosabatda bo'lishi, muhim kognitiv va akademik ko'nikmalarga ega bo'lishi uchun muhim ta'sir ko'rsatadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatning turli qirralarini va ularning qanday rivojlanishini tushunish o'qituvchilar, ota-onalar va yosh bolalarning o'qishi va rivojlanishini optimallashtirishga qiziqqan tadqiqotchilar uchun juda muhimdir. Keyingi bo'limlarda biz diqqat rivojlanishining nerv asoslari, maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqat bilan bog'liq rivojlanish bosqichlari va uning o'sishiga ta'sir qiluvchi omillarni ko'rib chiqamiz.

Diqqat rivojlanishining biologik asoslari

Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatning rivojlanishi miya ichidagi neyron davrlarining kamolotga etishi va tashkil etilishi bilan chambarchas bog'liq. Ushbu asabiy o'zgarishlar erta bolalik davrida diqqat jarayonlarini bosqichma-bosqich takomillashtirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Diqqatni rivojlantirishning neyron asoslarini tushunish bu jarayonlarning qanday rivojlanishi va bolalar o'sishi bilan yanada murakkablashishiga oydinlik kiritadi.

Prefrontal korteks: Diqqatni rivojlantirishda ishtirok etadigan asosiy miya mintaqalaridan biri bu prefrontal korteks (PFC). PFC maktabgacha yoshdagi davrda sezilarli o'zgarishlarga uchraydi. Bu hudud kognitiv nazorat, ish xotirasi va maqsadga qaratilgan harakatlarni rejalashtirish va amalga oshirish qobiliyatini o'z ichiga olgan ijro etuvchi funktsiyalar uchun javobgardir. PFC kamolotga etganda, u diqqat jarayonlarini tartibga solish va muvofiqlashtirishda markaziy rol o'ynaydi. Maktabgacha yoshdagi

bolalar yaxshilangan inhibitiv nazoratni namoyish qila boshlaydilar, bu ularga diqqatni chalg'itadigan narsalarni diqqatsiz qoldirib, muayyan vazifalarga qaratishga imkon beradi.

Parietal korteks: Parietal korteks diqqatni jalb qiladigan yana bir muhim mintaqadir. U fazoviy ishlov berish uchun mas'uldir va fazoviy diqqatni yo'naltirishda rol o'ynaydi. Ushbu hududning rivojlanishi bilan maktabgacha yoshdagi bolalar o'z diqqatini atrofdagi muayyan joylarga yo'naltirishni yaxshilaydi. Bu ko'nikma vizual qidiruv va ob'ektni boshqarish kabi vazifalar uchun zarurdir.

Bazal gangliya: Bazal gangliya - bu vosita nazorati va kognitiv funktsiyalarda ishtirok etadigan subkortikal tuzilmalar to'plami. U diqqatni tartibga solishda rol o'ynaydi va atrof-muhit belgilariga asoslangan tegishli harakatlarni tanlash bilan bog'liq. Bazal gangliyalarning rivojlanishi maktabgacha yoshdagi bolalarning diqqatini turli vazifalar va stimullar o'rtasida o'tkazish qobiliyatiga yordam beradi.

Frontoparietal tarmoq: Ko'pincha frontoparietal tarmoq deb ataladigan prefrontal korteks va parietal korteks o'rtasidagi o'zaro ta'sir diqqatni jalb qilish uchun juda muhimdir. Maktabgacha yoshdagi davrda ushbu tarmoq ko'proq funktsional bog'liq bo'lib, diqqat resurslarini yanada samarali muvofiqlashtirish imkonini beradi.

Neyrotransmitter tizimlari: Dopamin va norepinefrin kabi neyrotransmitterlar diqqatni tartibga solishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu neyrotransmitter tizimlarining erta bolalik davrida rivojlanishi bolaning diqqatini jamlash va muhim ogohlantirishlarga javob berish qobiliyatiga ta'sir qiladi.

Neyroplastiklik: Maktabgacha yoshdagi yillar yuqori neyroplastiklik bilan tavsiflanadi, bu miyaning tajriba va atrof-muhit ta'siriga javoban moslashish va qayta tashkil etish qobiliyatini anglatadi. Ushbu plastisiya miyaga o'rganish va amaliyotga javoban diqqat jarayonlarini yaxshilashga imkon beradi.

Oq moddaning rivojlanishi: Miyaning turli hududlari o'rtasidagi aloqani osonlashtiradigan oq materiya yo'llari maktabgacha yoshdagi davrda etuklikni davom ettiradi. Miya hududlari o'rtasidagi yaxshilangan aloqa diqqat tarmoqlarining samaradorligini oshiradi.

Maktabgacha yoshdagi bolalar asta-sekin diqqatni yanada samaraliroq tartibga solish qobiliyatiga ega bo'lishadi. Ular chalg'itadigan narsalarni filtrlashda, diqqatni uzoq vaqt davomida ushlab turishda va kerak bo'lganda diqqatni o'zgartirishda yaxshiroq bo'ladi. Ushbu biologik o'zgarishlar ularning turli xil tadbirlarda, jumladan, erta savodxonlik, hisoblash va ijtimoiy o'zaro ta'sirlarda ishtirok etishini qo'llab-quvvatlaydi.

Diqqatni rivojlantirishning neyron asoslarini tushunish nafaqat kognitiv rivojlanish haqidagi bilimimizga ma'lumot beradi, balki amaliy ahamiyatga ham ega. O'qituvchilar va tarbiyachilar maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanayotgan neyron qobiliyatiga mos keladigan, optimal diqqat o'sishini rag'batlantiradigan va ularning umumiy kognitiv rivojlanishiga yordam beradigan o'quv muhiti va faoliyatini loyihalashi mumkin.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatni rivojlantirishning rivojlanish bosqichlari. Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatni rivojlantirish dinamik jarayon bo'lib, alohida bosqichlar bilan belgilanadi. Ushbu bosqichlar diqqatni rivojlantirishdagi asosiy yutuqlarni ifodalaydi va ushbu shakllanish davrida bolalarning diqqat qobiliyatlari qanday rivojlanishi haqida tushuncha beradi. Rivojlanishning ushbu bosqichlarini tushunish ota-onalar, o'qituvchilar va tadqiqotchilar uchun bolaning diqqatini rivojlantirishdagi muvaffaqiyatini qo'llab-quvvatlash va baholash uchun juda muhimdir. Quyida maktabgacha yoshdagi bolalarning diqqatini rivojlantirishning muhim bosqichlari keltirilgan:

Go'daklar va yosh bolalar (0-2 yosh):

Doimiy diqqat: Hayotning dastlabki oylarida chaqaloqlar qisqa vaqt ichida diqqatini muayyan narsalarga yoki yuzlarga qaratishi mumkin, vaqt o'tishi bilan diqqatni asta-sekin oshiradi.

Yangiliklarni afzal ko'rish: chaqaloqlar tabiiy ravishda yangi va sezilarli ogohlantirishlarga jalb qilinadi, bu esa tanlangan diqqatning dastlabki belgilarini namoyish etadi.

Chalg'itish: bu bosqichda diqqat atrof-muhitdagi o'zgarishlar tufayli osongina buziladi, bu esa chaqaloqlarni chalg'itadigan narsalarga juda sezgir qiladi.

Maktabgacha yoshdagi (3-5 yosh):

Diqqatning ortishi: maktabgacha yoshdagi bolalar diqqatni ushlab turish qobiliyatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Ular uzoq vaqt davomida hikoya tinglash, o'yin o'ynash yoki jumboqni yakunlash

kabi mashg'ulotlar bilan shug'ullanishlari mumkin.

Tanlangan diqqat: muayyan vazifalar yoki ogohlantirishlarga tanlab qatnashish qobiliyati yanada aniqroq bo'ladi. Maktabgacha yoshdagi bolalar diqqatni ma'lum bir faoliyatga qaratishlari mumkin, shu bilan birga ahamiyatsiz chalg'ituvchi narsalarga diqqat bermasliklari mumkin.

Ijro etuvchi diqqatning paydo bo'lishi: Kognitiv nazorat va vazifalarni almashtirish qobiliyatlarini o'z ichiga olgan ijro etuvchi diqqat rivojlana boshlaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalar o'z diqqatini turli vazifalarga samaraliroq o'tkazishlari mumkin.

Kooperativ o'yinda ishtirok etish: Maktabgacha yoshdagi bolalar diqqatni jamlash va ijtimoiy shovqinni talab qiladigan guruh o'yinlari va hamkorlikdagi loyihalar kabi hamkorlikdagi o'yin faoliyati bilan shug'ullanishadi.

Rivojlanayotgan fazoviy va vaqtinchalik diqqat: fazoviy diqqat, ma'lum joylar yoki hududlarga diqqat qaratish qobiliyati va vaqtinchalik diqqat, vaqt o'tishi bilan diqqatni taqsimlash yanada uyg'un rivojlana boshlaydi.

Tafsilotlarga diqqat: maktabgacha yoshdagi bolalar o'z muhitidagi nozik tafsilotlarga ko'proq diqqat berishadi, bu erta savodxonlik va hisoblashni rivojlantirish uchun juda muhimdir.

Egosentrizmning pasayishi: maktabgacha yoshdagi bolalar o'zlarining diqqatlarida kamroq egosentrik bo'lib qoladilar, ya'ni ular guruh faoliyati davomida boshqalarning nuqtai nazarini hisobga olishlari va tengdoshlari bilan diqqatni baham ko'rishlari mumkin[1].

Bolalar bog'chasiga o'tish (5-6 yosh):

Ijroiya funktsiyalari yaxshilandi: Ijroiya funktsiyalari, jumladan, ishlaydigan xotira va kognitiv moslashuvchanlik, bolalar bog'cha yoshiga yaqinlashganda rivojlanishda davom etadilar. Ushbu ko'nikmalar diqqatni yanada samarali boshqarish qobiliyatini oshiradi.

Kengaytirilgan o'z-o'zini tartibga solish: bolalar tuzilgan o'quv faoliyati davomida o'z impulslarini tartibga solish va diqqatni barqarorlashtirishda yaxshilanadi.

Ta'limga faollikni oshirish: Diqqat ko'nikmalari yanada aniqlangani sayin, bolalar ta'lim vazifalarini bajarishda faolroq ishtirok etadilar va murakkabroq o'quv faoliyatida ishtirok etishlari mumkin.

Rasmiy ta'limga o'tish: Bolalarning rasmiy maktabga o'tishi bilan o'qituvchi rahbarligidagi ta'limga diqqat qaratish, sinf tartiblariga rioya qilish va o'quv topshiriqlarini bajarish qobiliyati yanada mustahkamlanadi.

Diqqatdagi rivojlanish bosqichlari taxminiy ekanligini va sezilarli individual o'zgaruvchanlik bo'lishi mumkinligini tan olish kerak. Ba'zi bolalar bu bosqichlarga boshqalarga qaraganda erta yoki kechroq erishishlari mumkin. Bundan tashqari, irsiy moyillik va atrof-muhit ta'siri o'rtasidagi o'zaro ta'sir bolaning diqqatini rivojlantirishi mumkin. Ota-onalar, o'qituvchilar va tarbiyachilar bolalarning ushbu bosqichlarni bosib o'tishlari va diqqat qobiliyatlari nuqtai nazaridan to'liq potentsiallarini ro'yobga chiqarishlariga yordam berish uchun qo'llab-quvvatlovchi muhit va amaliyot uchun imkoniyatlar yaratishlari kerak.

Maktabgacha ta'limga ta'siri

Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatni rivojlantirish erta bolalik ta'limiga katta ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchilar va tarbiyachilar diqqatning o'sishini tushunishdan samaraliroq ta'lim muhitini yaratish va bolalarning kognitiv rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun o'qitish strategiyalarini moslashtirish uchun foydalanishlari mumkin[2]. Maktabgacha ta'lim uchun ba'zi asosiy ta'sirlar:

Strukturaviy ta'lim muhiti: maktabgacha ta'lim sinflari chalg'itadigan narsalarni minimallashtiradigan tuzilgan va tashkillashtirilgan muhitni ta'minlashi kerak. Aniq belgilangan tartiblar va vizual belgilar bolalarga nima kutilayotganini tushunishga yordam beradi va turli mashg'ulotlar davomida doimiy diqqatni osonlashtiradi.

Amaliy o'rganish: Amaliy, interfaol o'rganish tajribasini o'z ichiga olish maktabgacha yoshdagi bolalarning diqqatini jalb qilish va saqlash uchun juda muhimdir. Sensorli izlanishlar, materiallarni manipulyatsiya qilish va ijodiy o'yinlarni o'z ichiga olgan tadbirlar ishtirok etish va o'rganishga yordam beradi.

Individual diqqat: Bolalar turli xil diqqat qobiliyatlari va imtiyozlariga ega bo'lishi mumkinligini

tan olgan holda, o'qituvchilar kerak bo'lganda individual diqqat berishga harakat qilishlari kerak. Har bir bolaning ehtiyojlari va qiziqishlarini qondirish uchun moslashtirilgan o'qitish ularning o'rganish tajribasini oshirishi mumkin[3].

Vizual va eshitish vositalari: diagrammalar va vizual jadvallar kabi ko'rgazmali qo'llanmalar bolalarga diqqatlarini jamlashda va ko'rsatmalarni tushunishda yordam beradi. Xuddi shunday, eshitish signallari va aniq og'zaki muloqot bolalarga mashg'ul bo'lishga va ko'rsatmalarga amal qilishga yordam beradi.

Asta-sekin o'tish: maktabgacha yoshdagi bolalar mashg'ulotlar o'rtasida to'satdan o'tish bilan kurashishlari mumkin. Ijro etuvchining diqqatini va o'zini o'zi boshqarishni qo'llab-quvvatlash uchun o'qituvchilar bolalarga o'tish davriga aqliy tayyorgarlik ko'rish imkonini beradigan bo'lajak o'zgarishlar haqida signal berish uchun o'tish belgilari, ortga hisoblash yoki qo'shiqlardan foydalanishlari mumkin.

Guruh faoliyati: Guruh faoliyati va hamkorlikdagi o'yin tanlangan diqqat va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Bolalar tengdoshlari bilan diqqatni baham ko'rishni, guruh ko'rsatmalariga rioya qilishni va loyihalarda birgalikda ishlashni o'rganadilar.

Savodxonlik va hisobni rivojlantirish: Diqqat ko'nikmalari, masalan, tafsilotlarga diqqat qaratish va o'qish yoki matematika mashg'ulotlari davomida diqqatni jamlash qobiliyati, erta savodxonlik va hisoblashni rivojlantirish uchun zarurdir. Pedagoglar o'quv dasturiga yoshga mos o'qish, hikoya qilish va hisoblash mashg'ulotlarini kiritishlari kerak[4].

Jismoniy faollik: Muntazam jismoniy faollik va harakat tanaffuslari bolalarning kuchini qayta tiklashga va diqqatini qayta tiklashga yordam beradi. Jismoniy o'yin va mashqlarni kundalik jadvalga kiritish umumiy diqqatni rivojlantirishga yordam beradi.

Ekran vaqtini cheklash: Haddan tashqari ekran vaqti, ayniqsa televizor tomosha qilish yoki video o'yin o'ynash kabi passiv harakatlar uchun, diqqatni rivojlantirishga xalaqit berishi mumkin. Maktabgacha tarbiyachilar va ota-onalar ekranda ishlash bo'yicha ko'rsatmalarni ishlab chiqishlari va interaktiv, ta'lim mazmunini targ'ib qilishlari kerak.

O'z-o'zini tartibga solishni targ'ib qilish: maktabgacha yoshdagi bolalarga chuqur nafas olish va ongni rivojlantirish mashqlari kabi o'z-o'zini tartibga solish strategiyalarini o'rgatish ularga o'z diqqatini va his-tuyg'ularini samarali boshqarish imkonini beradi. Ushbu ko'nikmalar diqqatni nazorat qilishni yaxshilashga yordam beradi.

Ota-onalar va o'qituvchilarning hamkorligi: ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi samarali muloqot diqqatni rivojlantirish uchun zarurdir. Bolaning diqqat-diqqatining kuchli tomonlari va qiyinchiliklari haqida tushunchalar almashish uyda ham, sinfda ham ko'proq maqsadli aralashuv va strategiyalarga olib kelishi mumkin.

Kasbiy rivojlanish: Maktabgacha tarbiyachilar diqqatni rivojlantirish bo'yicha so'nggi tadqiqotlar va samarali o'qitish strategiyalari haqida xabardor bo'lish uchun doimiy kasbiy rivojlanishdan foydalanadilar. Bu bilim ularni yosh bolalar uchun eng yaxshi ta'lim tajribasini taqdim etish uchun jihozlaydi.

Xulosa qilib aytganda, diqqatni rivojlantirish maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv rivojlanishining muhim jihati hisoblanadi. O'qitish amaliyoti va sinf muhitini maktabgacha yoshdagi bolalar diqqatining muhim bosqichlari va ehtiyojlariga moslashtirish orqali o'qituvchilar yanada qiziqarli va samarali o'rganish tajribasini yaratishlari mumkin. Oxir oqibat, bu harakatlar bolalarning rasmiy ta'limga tayyor bo'lishiga va ularning umumiy kognitiv rivojlanishiga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

Siegel, D. J. (2012). *The developing mind: How relationships and the brain interact to shape who we are* (2nd ed.). The Guilford Press.

Dawson, P., & Guare, R. (2018). *Executive skills in children and adolescents : a practical guide to assessment and intervention* (Third edition.). Guilford Press.

Siegel, D. J., & Bryson, T. P. (2013). *The Whole-Brain Child: 12 Revolutionary Strategies to Nurture Your Child's Developing Mind*.

Schlegel, Sarah. «Mind in the making: the seven essential life skills every child needs.» (2011): 401.